

Sovjettiska samfelagið og limir tess

Samfelagið og kvinnan

Allar kvinnur, sum eru við barn, eru undir læknaeftirliti. Til hetta endamálið hevur sovjettsamfelagið landsumfatandi skipan av heilsustovnum, sum hava ta seruppgávu at rokja heilsuviðurskiptini hjá konufólki. Hesir stovnar, har vitjanin sjálf sagt er ókeypis, finnst í øllum býarpartum í stórbýnum og í øllum bygum; teir eru nú yvir 10.000 í tali (fyri kollveltingina í 1917 vóru 9).

T ØKK

Hjartaliga takka vit øllum tykkum, sum vistu okkum trúfesti og samkenslu, tá elskaði maður mín, sonur, versnur, bróðir og svágar okkara

SÁMAL VESTURLIÐ

andaðist. Takk øll tit, sum vistu honum ta virðing at fylgja honum til hansara seinasta hvíldarstað.

Vegna tey avvarðandi

Selma Vesturlíð,
Ida og Óli Vesturlíð.

Kunngerð

Níðanfyrirstandandi læknar hava víðtalur á teimum føroysku sjúkrahúsum soleiðs:

Inger Nørholm, eygnalækni:
Á Landssjúkrahúsinum, (Tórshavn tlf. 3540, lok. 101) frá 5.5. til 16.5. 1969

Á Suðuroyar Sjúkrahúsi (Tvoroyri tlf. 134) frá 19.5. til 20.5. 1969.

Á Klaksvíkar Sjúkrahúsi (Klaksvík tlf. 5463) frá 22.5. til 23.5. 1969.

Anders Øther, eygnalækni:

Á Landssjúkrahúsinum frá 29.5. til 6.6. og frá 16.6. til 17.6. 1969.

Á Suðuroyar Sjúkrahúsi frá 9.6. til 10.6. 1969.

Á Klaksvíkar Sjúkrahúsi frá 12.6. til 13.6. 1969.

Olaf Malver, oyra-, nös- og hálslækni:

Á Landssjúkrahúsinum frá 12.6. til 4.7. og 14.7. 1969.

Á Suðuroyar Sjúkrahúsi frá 7.7. til 8.7. 1969.

Á Klaksvíkar Sjúkrahúsi frá 10.7. til 11.7. 1969.

Sjúklingar mugu sjálvir ringja frammanundan til sjúkrahúsin og biðja um tíð.

Av tí, at tíðin verður so knapp, ber bara til at taka fólk, sum hava fingið ávísing frá lækna sínum (børn frá skúlalekna).

Viðtaludagin er fyrst at venda sær til skrivstovuna á sjúkrahúsinum, har 24.00 kr. skulu verða goldnar fyri 1. viðtalu, og kr. 12.00 fyri tær, sum kanska verða seinri. (Á Landssjúkrahúsinum hava lækarnir viðtalu á 1. hædd í nýggja bygninginum, og har verður góldið fyri viðtaluna í »Leiðbeining« í forhøllini). Ein partur av hesum útreiðslum verður afturgoldin av sjúkrakassanum.

Kvinnurnar verða regluliga kannaðar av gynekologum, og er servíðgerð neyðug, so er heilt líð av serfrøðingum til reiðar, annaðhvørt tað snýr seg um tannrøkt, eynasjúkur ella heilsufimleik.

Lækarnir á heilsustovnum hava skyldu til at fylgja við, hvussu ofta kvinnan kemur til kanningar og at biðja hana koma minst tveir ferðir um árið. Kemur hon ikki til avtalaða tíð, sendir lækinn boð eftir henni.

Hevur kvinna fingið stóran skurð, t. d. fyri kreft, er hon undir regluligum læknaeftirliti fyri lívstíð.

Konur, sum eru við barn, koma til lækna kanningar eina ferð um mánaðan. Tær verða gjølla kannaðar og fáa undirvísing í heilsufimleiki. Fyri burðarfritíðina, sum er 112 dagar: 56 fyri og 56 eftir føðingina, fer konan skeið í barnarøkt, føðsluspurningum o. t.

Lækarnir hava eisini ábyrgdina av teimum kvinnum, sum arbeiða í viðkomandi býarparti ella byggd. Minst tveir ferðir um árið fara teir út á arbeiðsplássi til at kanna kvinnurnar. Eftir kanningina halda lækarnir fyrilestur ella skipa fyri samrøðum um ymiskar medisinskar spurningar.

Barnagarðar og vøggustovur

Yvir 9 milliónir av smáum sovjettsborgarum verða nú havdir í barnagarðum og vøggustovum. Um summarid er hetta tal 4 milliónir stórrí (summarleirar).

Alt eftir hvat ið foreldrin ynskja ella eftir, hvussu tey arbeiða, kunnu børnini vera í barnagarðinum ein dag ella eina viku í senn. Undantikinir eru tó leygardagur og sunnudagur, tí, sum rimiligt er, verður hildið, at foreldrin vilja hava børnini hjá sær, tá ið tey hava fri. Næstan øll arbeiðspláss hava egnan barnagarð og vøggustovu.

Árliga útreiðslan hjá samfelagnum til hvørt barnagarðspláss er 300–400 rublar. Men av hesum peningi rinda foreldrin bara eini 15–20 pst. Tað, sum eftir er, verður rindað úr ríkisskránum og av barnagarðskonto hjá arbeiðsplássi. Útreiðsluparturin hjá foreldrunum verður eisini settur eftir inntøkuni, soleiðis at tey við teimum lágu inntøkunum rinda vel minni enn hin. Krígs- og arbeiðsavlamingar, stakar mammur og barnaríkar familjur sleppa heilt undan at rinda pening fyri pláss í barnagarði.

Starvsfólkið í barnagarðinum og á vøggustovnum er

vælútbúinur pedagogur og barnalærarinnur. Til hvønn barnagarð hoyrir eisini lækni og sjúkrasystir. Hesi seinastu árinir eru fleiri barnagarðar komnir, har børnini kunnu lera fremmand mál; eisini finnst serligir ítróttarbarnagarðar fyri børn, sum hava stóran áhuga fyri slíkum.

Í 1970 fer talið á barnagarðum og vøggustovum í Sovjettsamveldinum at fara upp um 11 milliónir.

Hægru læristovurnar í Sovjettsamveldinum

Í Sovjettsamveldinum hava allir borgarar rætt til skúlagongduttan mun til kyn, rasu, trúgv ella tjóðskap. Í øllum republikum verður undirvíst bæði á tjóðskaparmálinum og á russiskum.

Undirvísingin er ókeypis, og studentarnir fáa stuðning frá ríkinum. Øllum er tryggjað hóskandi starv, tá ið lesturin er av.

Í Sovjettsamveldinum eru 785 universitet og institutt við ialt 5 milliónum studentum. Helvtin av hesum 5 milliónunum ganga til dagundirvísing, hinir studera um kvöldið ella við brevskíði.

Umframt teir 785 hægru læristovurnar eru 4.000 serskúlar til miðalútbúgving. Komandi árin verður lutfallið millum hægru og miðal útbúgving 1:4.

Eftirlønarviðurskipti

Í Sovjettsamveldinum fáa mann fólk eftirløn eftir at hava fyllt 60 ár og konufólk eftir at hava fyllt 55 ár. Tó eru mong, sum fáa eftirløn fyrr; t. d. námsverkamenn og aðrir við líka truplum arbeiðsviðurskiptum fáa eftirløn 5–10 ár fyrr enn hin. Tað er vanligt, at námsverkamenn, metalverkamenn, sjómenn, kavarar, kemikarar, röntgenologar og kvinnur á klednaverksmiðju fáa eftirløn eftir at hava fyllt 50 ár. Eftirlønin er til stóðdar sum 50–100 pst. av mánaðarlønini — alt eftir hvussu leingi viðkomandi hevur arbeiðt. Í 1968 rindaði samfelagið eftirløn til 36 milliónir fólk. Í 1969 verður hetta tal 40 milliónir.

Útreiðslurnar til eftirlønarskipanina vaksa á hvørjum ári. Seinasta stóra hækkingin kom 1. januar 1968, tá krígsavlamingarnir fingur eftirlønina hækkaða munandi. Í 1969 verða smalaði eftirlønariðreislur samfalgins 15 milliard. rublar.

Av tí at eftirlønarmarkíð er so lágt, eru fleiri eftirlønt, sum halda fram við arbeiði sínum, eftir at tey hava fingið eftirløn. Bára í russisku sovjetrepublik

ini (RSFSR) eru 1.125.000 slíkir arbeiðandi pensionistar. Teir fáa — umframt sína fullu løn — millum 50 og 100 pst. av lønini í pensjón.

Ellisheim

Øll eftirlønt hava rætt til bústað á ellisheimi, annaðhvørt tey hava arbeiðt leingi ella als ikki arbeiðt, annaðhvørt tey hava skyldfólk ella ikki. Matur, lækna hjálp og klæðir eru ókeypis á ellisheiminum. Ríkiskassin letur 70–80 rublar um mánaðan til hvønn íbúga á ellisheimi.

Á øllum ellisheimum er sjúkrastova, sum kann taka sær av øllum hugsandi sjúkum og brekum hjá teimum gomlu.

Nøkur ellisheim hava eisini verkstað ella verksmiðju, so at tey, sum eru før fyri tað og hava hug, kunnu arbeiða 3 tímar um dagin. Fyri hetta arbeiði fáa tey 30–50 rublar um mánaðan í løn (1 rubul er 8 krónur).

Til gamans og álvara hjá teimum gomlu hava ellisheimini biograf, sönvarp, bókasavn o. t. Tað er ikki sjáldan, at sjónleikarar og fyrlesarar vitja ellisheimini.

Í ellisheimum Sovjettsamveldisins búgva í lötuni 250.000 fólk. Trot er ikki á ellisheimum — bára í russisku sovjetrepublikini eru 160.000 pláss á ellisheimum.

(APN)

Skeið fyri hjálparfólk ...

(Framhald frá 1. síðu)

Læra at busta tenn

Hildið verður, at tað fer at eydnast at fáa alt tilfarið við í føroyska skeiðinum. Á skeiðinum verður stórir dentur lagdur á, at læra at reinska og umsitast av teim mongu tólunum. Eisini verður stórir dentur lagdur á læru um at fyrirbyrgja tann sjúkur. Umframt hetta, verður eisini lært nakað av sálfrøði og frákeru, so at tey eru betur før fyri at læra sjúklingar í at umsita tenninar.

Norðmenn hava somu trupul

leikar sum føroyingar at dragast við tá vit hugsa um ferðatrupulleikar, og umhugsu teir tí, at skipa skeiði har á líknandi hátt sum í Føroyum.

Skeið fyri tannlæknar

Tað er Karel, tannlækni, sum skal standa fyri læruni á skeiðinum í august. Hann nýtir eisini høvi til at hava skeið fyri føroyskar tannlæknar. Hetta skeið snýr seg um at javnføra nýggjastu hettir innan viðgerð, og reinska tenn við ultraljóði og fyrirbyrgjan av sjúkum í tønnum.

Loftmyndir av Føroyum

Geodetisk Institut hevur nú í fleiri ár roynt at tíkið loftmyndir

Seinasta mánadag doyði grind í Vági. Hon varð funnin á Vágsfirði. 209 hvalir vórðu merktir, tilsamans 902 skinn.

BERGMÁL nr. 4 er komið í bókabúðirnar. Sum vant er hópur av áhugaverdum tilfarið í blaðnum, bæði av politiskum og øðrum tilfari. Millum annað kann nevast, at Kári Petersen, advokatfulltrúi, skrivur um meirvirðisgjaldið.

Eisini er grein um ungu familjuna og hennara trøngu kor og um ungdomsviðurskipti í Vestmanna. Umframt aðrar greinir er skentimynd viðvíkjandi sjónvarpi á forsiðuni, sum Signar Hansen hevur tekið, og hina viðagittu »Sugguna« á baksíðuni, sum blaðstjórin ongantíð vil kunngera hvør skriva hevur

fir av Føroyum. Í flestu forom er hetta misseydnað orsakað av vánaligum veðurlíkindum.

Nú er sáttmáli gjørdur við norsk flogfelag um at gera eina roynd aftur í mei mánaða. Myndir skulu verða tiknar í 4 km hædd og skulu tær ligga til grund fyri útgávu av kortum av Føroyum.

Dýra biðjudag hevur varabiskup gudstænastu í Fugloy og sunnudagin í Svínay.

Skúlastjórnin sigur frá, at Leifur Tróndarson úr Skálavík vegna aldur er farin úr starvinum sum lærari við Skálavíkar skúla frá síðst í august at rokna

1. mei er hálvur frídagur og fríggjadagurin er hálvgdagur, og kemur SOSIALURIN tí út leygardagin bert í 4 síðum.

Lýsing frá St. Jósefs barnagarðinum hjá Franciscanarsystrunum

Vit siga frá, at foreldur kunnu ikki tilmelda børn 1. mai, sum áður sagt, vegna plástrot í barnagarðinum.

Nógv børn standa eftir á biðlistanum frá 1968.

Lýst verður nærri, tá vit aftur taka ímóti børnum.